

La Veu de Tortosa

SETMANARI REGIONALISTE

Any 2.^{on}

Tortosa, 13 Maig de 1900

Núm. 24

LO SR. DATO Á BARCELONA

NOSTRES PRESSENTIMENTS

No ens ha sorprés gens ni mica l'arribada d' en Dato á Barcelona. L'esvalot y la fredor era la revenja dels catalans y han estat á l'altura de les circumstancies fent veurer al Ministre de la Governació que Catalunya encara té les espatlles calentes, qu'encara conserva 'l recort fatidich dels atropells comesos á Barcelona al deixar l'Alcaldia 'l Dr. Robert, y que la ciutat comptal n'oblidarà les presonades de sos fills.

Fá molt temps que seguim ab verdader interés lo moviment iniciat á Barcelona y may ens ha satisfet tan, com en la ocasió present, la conducta de sos ciutadans.

Quan la patria está malmesa, quan sos governants res fan pera lliurarla del camí de la rühina y no s'escolta 'l gemech del contribuyent, lo poble fá molt bé en ficarse á casa seva y demostrar qu'está disposat á deixarse arruhinar y á no contribuir á la farsa de rebre ab aplaudiment y ridicola fastuositat als que predicant moralitat en llurs campanyes d'oposició cauen avuy en los mateixos defectes dels altres. Aquesta lliçó deuriem apéndressela de memoria tots los demés espanyols, en la seguretat qu'al ferho aixina, prompte, molt prompte rodolarien per terra, pera no manar may més, aqueixa conlloga de xerraires verdares culpables del derrocament del Estat nostre.

¿No hem sigut d'ells les més estúpides víctimes? puig acabém de serho; pero femho ab la dignitat del que sap esser bon patrici sense importarli res lo caurer com á víctima. ¡Tantdebó nostres germans en patria espanyola compreguessin la necessitat d'aquest dualisme entre governants y governats! Aleshores, la regeneració seria una veritat y s'acabaria pera sempre aqueixa asquerosa revolució posada en práctica pels politichs, quina conmoció solzament obeheix á un fi altament immoral y avassallador com es

lo qu'han conseguit tots ells al imposarse al poble á forsa d'escándols, coaccions, lluytes sangnants y d'insults á persones honradíssimes!

Ab la indeferencia á tota mena d'acte oficial conseguirem l'ofegament d'aqueix repugnant uniformisme imposat al crit sant de la veritable unitat de nostra patria y conquistarem nostra verdadera llibertat, que te per base l'abolició de les funestes *lleys madrilenyas* y per coronament la implantació de les sanes *lleys d'Espanya*.

Lo volguer estudiar lo dret del obrer es cosa santa y verament patriótica. La sociología deu esser avuy un dels estudis que ha de procurar més l'atenció de tothom, però tal com la persegueix lo Govern es tan anarquista y mentidera com los seus procediments usats fins ara. Si's vol donar lo dret als qui de dret los hi corresponent, també se'ls deu ajudar en sas aspiracions y se'ls deu millorar en les diferents ocasions de sa vida. Pera conseguir aixó precisa, abans de tot, que s'enterri la política del favor, que s'acabi l'influencia y sas desastroses prácticas, que 'l pobre siga atés ab la mateixa cortesia que 'l politich y 'l propietari, que se li dongui la llibertat d'acció, que se l'il·lustre, que se li dongui facilitats pera la educació de sos fills y..... finalment, que tingue 'l dret d'anar al municipi, á la Diputació, al Congrés, sense que se li furten los vots los dies d'eleccions.

Lo millorament de la patria consisteix en la regeneració dels governants. Si aquestos obren en conciencia, lo poble pagarà sos tributs ab ver afany; pero si 'l diner del contribuyent s'enfonsa com ha succehit fins ara y per compte de invertir lo resultat d'aquesta tributació en canals, ponts y carrateres s'emplea en processos politichs, en eleccions y viatjes, allavors, lo pobre te 'l dever d'obrar d'una altra manera y de mirar als politichs ab lo mateix respecte que solen tenir aquestos al sofrít poble que paga.

Després de les suspensions ilegals dels Municipis, després de consentir repartos escandalosos y altres arbitra-

rietats per l'istil, ni Silvela ni Dato ni cap politich poden exigir al poble la satisfacció qu'aquest demostraria si no's perturbés l'esperit de la lley y fossen unes entitats imparcials la major part dels podrits centres burocratichs.

Lo poble que reb ab farsa y alegria als Ministres de la Corona que no cumpleixen son dever moral y patriotich, no fá més que contribuir al embolcallament d'una política embustera y d'una administració corrompuda, tan plena de misteris y tenebres que sos efectes no poden sentirse á la reyal mansió del Jefe del Estat, y..... volguer amagar la veritat á nostres Reys es pretendre l'entorquiment del progrés de nostra patria.

Que la veritat no la volen los politichs ho demostra la censura telegráfica.

Barcelona ha fet molt be al rebre sense alegria y ab gran fredor la visita del senyor Dato, demostrant una vegada més que 'l pahis y 'l govern viuen completament divorciats.

A n'aquesta terra no'n sabém d'*odiarnos cordialmente*.

Francesch Mestre y Noè.

Tortosa, Maig, 1900.

La Festa dels Jochs Florals

La Festa dels Jochs Florals s'ha celebrat ab la mateixa solemnitat de sempre y ab més entusiasme que may.

La sala estava plena de concurrència selecta. Per las góticas pilastras s'enfilavan garlandas de brancatge y flors rematadas per coronas de palmas. Del sostre penjavan paneras de flors y banderas catalanas, y la barana de la galeria apareixia recuberta de damassos, tarjas y escuts de pobles de nacionalitat catalana.

Al entarimat hi havia els setials per las Corporacions convidadas y pel Cos d'Adjunts, y presidintlos á tots, el de la Reina de la Festa, davant de respatller carmesí y vorejat de flors.

Al entrar la comitiva oficial, al davant de la qui anavan el senyor Bisbe de la diócesis, l'Alcalde accidental y el President del Consistori, senyor Güell, esclatá un aplauso unánim, seguit de repetits viscas á Catalunya y al doctor Morgades.

S'obrí la Festa y avansantse á la tri-

buna D. Joaquim Cabot y Rovira, llegí el magistral discurs del president del Consistori D. Eussebi Güell y Bacigalupi, que fou interromput per un seguit d' ovacions que no paravan. Pocas vegadas havém vist que el públich d' un Certámen sentís ab tal forsa la bellesa d' ideas, lo grandíós del pensament y lo pulcre de la forma d' un treball de tal naturalesa.

Nostres lectors poden judicar del mérit del mateix, assaborint els següents fragments:

DISCURS PRESIDENCIAL

De segur que l' honorable Cos d' Adjunts, al elegir-me per tal càrrech, va creure que portava á la Presidencia d' aquesta festa un nom que 'l nostre poble, per un acte de generositat qu' es d' agrahir, ha aixecat sobre 'l nivell comú, recompensant ab excés las virtuts cívicas del meu pare. Si es aixís, jo us agraeixo l' alt honor que 'm dispenseu de ferme representant de mon pare en aquest acte, com vos agraeixo també l' hermosa ocasió que m' oferiu de dir en públich y ben alt que de tot quant dech á mon bon pare, que al cel sia, lo que més li estimo y agraeixo, després d' haverme ensenyat á creure en Deu, es l' haverme conduhit, ara fa trenta anys, á ocupar un lloch entre vosaltres; l' haverme fet conèixer lo que valen els pobles que tenint la poderosa sava d' una personalitat ben defínida y propia, la prenen per fonament segur de son progrés rebutjant tot lo que tendeixi á desnaturalisar-lo y estraferlo, y, per últim, l' haverme ensenyat á estimar la nostra patria, Catalunya, ab una amor fonda y verdadera, ab l' amor viva, forta y gran que tots vosaltres li teniu.

Si 'l testimoni d' aquestos sentiments pot contribuir, per poch que sia, á la gran obra de reconstitució de nostra patria, jo vinch á oferiusel ab orgull: rebeulo vosaltres ab la seguretat de que si mon pare visqués seria avuy un dels molts que treballan ab fé y entusiasme per atenyer aquell nobilíssim ideal.»

Retreu tot seguit l' exemple del poble rhétich, que viu allá á Suissa, prop dels Alps. Un poble que ha casat els avensos moderns ab las sevas tradicions.

»Els llenguatges *romans*, altrament dits *neo llatins*, havian sigut considerats, fins no fa gayre com despullas més ó menys estraftas del llatí imperial, del llatí clássich. Eminents filólechs d' aquest sigle, com en Diez, els consideran derivats, no del llatí clássich, sino del dialecte vulgar dels romans; entenent per tal dialecte, no un llenguatge independent del llatí clássich, sino aquest mateix llatí mal parlat y estraftat pels pobles que Roma dominava.

Altres autors més moderns, entre ells en Gastón París, y Michel Breal, en Gerage, en Mohl y en Nyprop, professor á Copenhague, están conformes ab en Diez en que las llenguas *neo llatinas* son fillas del llatí rústich que parlavan els pobles d' Italia, pero investigant, comparant y deduhint troban que 'l llatí rústich comprenia diversos dialectes, que d' aquestos n' hi havia que eran, fins á cert punt, independents els uns dels altres, y que alguns, fixeushi be, tenian una antigüetat superior á la del llatí. Ara be: atés el procés que la formació y creixement d' una llengua sol seguir, es evident que aquestos últims dialectes, els anteriors á la llengua llatina, havian d' haver influït poderosament en la formació de la mateixa; y que aixó fou, aixís ho diu el mateix Mohl quan confessa que 'l llatí imperial va sortir d' una trans-

formació lenta y gradual dels antichs dialectes d' Italia.

Gran número d' inscripcions existents encara avuy, demostran que 'l llatí vulgar dels pagesos del Laci eran molt diferents del llatí oficial de Roma; y aquellas mateixas inscripcions demostran que en temps de César encara 's conservavan plens de vida els dialectes de Lanuvium, de Pre-neste, de Túsculum, de la Sabina y alguns altres; essent de notar, segons alguns filólechs, que encara avuy aquells dialectes no han desaparegut del tot, puig se 'n troba rastre en els moderns dialectes italians.

De tot lo exposat fins ara 's deduïx que aquells antiquíssims dialectes, en lloch de deure llur formació á la llengua llatina, foren els que donaren els elements primordials pera forniaria á ella. Valguénos de una comparansa podríam dir que aquells dialectes, en lloch de ser considerats com ruínas d' un palau enderrocant, deuen ser tinguts com las pedreras que donaren els carrens per aixecarlos.

Sense por d' equivocarse un home pot casi asegurar que una d' aquestas pedreras es el rhétich. Tot fa creure que aquest llenguatge, tan semblant al catalá, no es una estesa de ruínas, de paraulas despresas del llatí y que escampadas pels Alps han anat desfigurantse y estrefentse rodolant per costers y fondaladas, no; tot induïx á creure que aquest antich llenguatge rhétich es un claper primitiu, un caramull de blocs dels que serviren per assentar els fonaments del palau imperial del llatí clássich...»

«Si aquest poble, segons de la seva historia 's desprén, no deu als romans el seu llenguatge, y si en aquet hi han influhit tan poch els pobles que posteriorment l' atravessaren tot passant els Alps, hem d' admetre que 's tracta d' una llengua anterior á la civilisació romana.

Ara bé: donada la semblansa y aquell ayre de parentiu que 's nota tot d' una al comparar el rhétich y el catalá, y atesa l' unitat d' origen que tothom reconeix á las fins ara anomenadas llenguas *neo llatinas*. ¿no hi ha motiu per creure, ó al menys pera sospitar, que aquestas llenguas son més antigas qu' el llatí clássich, y que aquet no feu més que un d' aquells antichs llenguatges que, imposat un jorn per la supremacia política de Roma, s' embellí cultivat per poetas, oradors y filósofs, fins á ofuscar á sas germanas que seguiren essent pagesas rústicas y pobres?»

Aquell llatí imperial, verdader pagés ennoblit, s' oblidá de son humil origen fins al punt de que tot lo que no fos Roma feya per ell pudor de barbre y fugia dels barbarismes com se fuig dels empestats: per no perdre 'ls seus ayres de senyor y per mantenirse sempre correcte cercar formas estudiadas, dictá reglas que 'n lloch de ferli viure una vida natural y espontánea, l' empresonaren y el lligaren obligantlo á viure encarcerat, momificantlo abans de que morís. En cambi, aquell antichs llenguatge vulgar, rústich y pobres, abandonats á si mateixos com las plantas del bosch, seguiren l' evolució natural que segeix tot lo humá; atravessaren els sigles, resistiren els mals ayres forasters y encara avuy palpitan plens de vida en las entranyas de las llenguas qual paternitat s' atribuï per llarch temps el llatí.»

Las conclusions que de lo que acabo de exposarvos poden treures, son:

Que pot dirse, no sense fonament, que

'l llenguatge rhétich, lo mateix que 'ls demás anomenats «romans» ó «neo-llatins», entre els quals s' hi compta 'l catalá, no son fillas del llatí clássich, sino que tenen un origen anterior.

Que per trobar aquest origen hem de buscar una civilisació anterior á la romana.

Que essent el poble rhétich, segons sos historiadors, d' origen etrusch y havent aquest poble aportat mols dels elements de la seva civilisació á la formació del poble llatí, natural es que hi portés també bona part del seu llenguatge, ja que al passar al poble llatí sos usos y costums y, sobre tot, sos códichs civils y sos rituals religiosos, natural es que hi passessin ab un numerós vocabulari.

Que haventse establert el poble etrusch aquí, á Catalunya, y haventhi deixat moltes reliquias de sa gran civilisació, natural que influís també poderosament en la formació de nostra llengua, aixís s' explicaria que 'l catalá y el rhétich s' assemblin tant, sense haver de recorre, per explicar aquesta semblansa, á la necessitat d' atribuir llur origen al llatí clássich.»

D' aixó 'n deduïx que fou grandíssima l' influencia dels sardos y dels etruscos á Catalunya, y que l' influencia romana no fou tan gran com alguns suposan.

Exposá com el poble rhétich resisteix totas las invasions sense sofrir cap modificació en sa fesonomia propia.

Nosaltres, com els rhétichs, també fa sigles que resistim l' influencia forastera, com ell ens hem resistit, ens resistim y ens resistirém, mentres ens quedi un alé de vida, á mudar de llengua. Femho sempre aixís. Senyors: l' única llengua que podém tenir es la que tenim; la que es nostra, perque Deu ens l' ha donada. Conservem-la sempre y serém un poble ab personalitat propia: no oblidém may que mentres visqui la nostra llengua, viura també Catalunya.

»Es ben trist, Senyors, que tan sovint y casi per tot arreu s' hagi de veure que 'ls Poders Públichs, enloch de protegir amorosament els elements de vida que 'ls pobles contenen en son sí, s' esforsin en ofegarlos oposantse á tot moviment natural y espontani del ser social pera anar al uniformisme, que com diu l' eminent Dr. Torras y Bages, no te sino un valor negatiu y es sempre una *situació violenta* que fa *impossible la forma regional expressió de la vida normal, suau y feconda d' una societat civilisada*.

D' aquest uniformisme, las pobres llenguas regionals son las que més n' han soferit; puig quan els Poders Públichs no las han perseguidas crudelment, las han tractadas ab menyspreu considerantlas com esclavas.

Una excepció honrosa deu ferse á favor de la Iglesia, puig ella ha sigut l' únich poder que á semblansa de Jesús, que s' acostá sempre al pobres y als humils, ha acullit y amparat las llenguas dels pobles pobres, dels humils y dels vensuts y 'ls ha confiat la alta missió de predicar y entendre la lley divina. Aixís veyém que á Fransa, l' any 812 el Concili de Tours ordena als eclesiástichs que per ensenyar y predicar al poble se serveixin del *romá rústich*. Lo mateix veyém á Rhetia: del 800 al 814 el Bisbe Remedius, autor del Canon de Coira, apóstol abans que literat, arrecona las elegancias del llatí clássich y ordena als sacerdots que 's serveixin sempre del llenguatge del poble. á fi de que *possí bein capir é sauer ço ch' el hagi de se corregier*.

Al llegir aquell notable decret del Bisbe

Remedius, que data com he dit del any 800, y al considerar el zel apostòlich d'aquells llabis y sants homes que fa més de mil anys trepitjavan la neu dels Alps evangelisant al poble rhetich, sense voler me venen á la memoria las tan recents com admirables Instruccions de nostre venerable Prelat, el Dr. Morgades. Ell, com els apòstols rhetichs de mil anys enrera, ordena als sacerdots de sa diócesis que per ensenyar y predicar se servixin de la llengua del poble que li está confiat, y al ordenarho, no pot contenirse y llessa un crit de dolor que sintetisa las justas aspiracions de nostra terra, d'aquesta Catalunya honrada y treballadora que no vol morir ofegada pels envolcallats d'un uniformisme violent, que abans de matar deshonra als que 'l sofreixen sense protesta. Com el bisbe Remedius, qu' encaia avuy, després de dotze sigles, es benehit pel poble rhetich, aixís també nostre Prelat, per més que uns quants sectaris baladris l' insultin y 'l critiquin, té l' aplauso de tots els homes de seny, té l' amor del seus bons fills y, com l' antich bisbe de Coira, tindrà demá la justificació de l' Historia.»

«A Suïssa, donchs, el Govern central, en lloch d' esser un obstacle á l' acció dels governs regionals, es un poderós auxiliar de la mateixa y una garantia del seu bon funcionament. Aixó fa que aquell poble visqui tan unit; y per aixó, com diu sir Ottinswell Adams, antich ministre plenipotenciari de Inglaterra á Suïssa, aquesta es molt més forta essent una confederació que no 'n fora essent un estat centralisat. Gracias á ser un país confederat la Suïssa ha pogut atravesar sense perill y fent sempre la via del progrés, las terribles tempestats que han fet trontollar l' Europa.»

Exposa la impressió que va rebre al visitar aquèlla terra y veure una presó pels vagos:

«Allí, als que provan de viure ab l' esquena dreta se 'ls tanca á la presó; y aquí, á las mateixas presons d' aquesta ciutat, ahont la vindica pública esperava veurehi als causants de tants desastres, hi hem vist tancar venerables pares de familia, ciutadans honrats, que no volian sino treballar y poder portar á sas familias la part justa del producte del seu treball...»

A seguit, el secretari senyor Trullol y Plana, llegí la Memoria reglamentaria, constituïda per un discret treball plé de sentiment patriòtich y de bon gust literari. En la Memoria 's feya una atinada crítica de las composicions presentadas al certamen; se retreyan els merits de la generalitat d' ella y acabava dedicant un sentit recort als literats catalans que moriren desde la darrera Festa.

S' obriren els plechs y 'l de la Flor Natural, deya D. Guillém A. Tell y Lafont.

Entre picaments de mans y duhent de companyons els mantenadors senyor Picó y Panas, al só de la música, aná 'l senyor Tell á oferir la Flor Natural á la seva muller D.ª Teresa Novellas de Tell, que proclamada Reina de la Festa, va passar á seures á son setial, lluhint un rich trajo de brocatel blanch y l' ayrosa mantellina blanca.

El senyor Blanch llegí l' «Enfilall» de cinch sonets, que constituheix la composició premiada y la delicadesa de forma d' aquesta composició, d' un sabor clàsich, que revela la cultura de son autor, fou premiada per justos aplausos.

El primer accésit fou de D. Joan María Guasch.

El segón de D. Antoni Bori y Fontestá. El tercer de D. Joan M. Guasch.

L' englantina d' or fou guanyada pel mateix senyor Guasch, qui feu llegir la seva composició pel senyor Blanch, essent acullit aquell aplech de poesias, per repetidas mostres d' agrado pel públich, que admirá en ellas la frescor, joventut y color que á dolls respiran.

El primer accésit se l' endugué don A. Masriera, y el segon D. Jaume Collell, canonge de Vich.

El premi de la Viola d' or correspongué al poeta mallorqui mossen Costa Llobera, per una hermosa composició vestida ab la grandiositat de l' alta poesia.

El primer accésit el guanyá D. Joseph Carner y 'l segon resultá d' autor anónim.

Es cinch premis extraordinaris correspongueren á D. Mateu Rotget, prebere; D. Manel Folch y Torres, D. Joseph Parareda y Sala, D. Artur Masriera y D. Apelles Mestres.

Acabá la festa ab un discurs de gracias del Mantenedor D. Joaquim Riera y Bertrán, bellíssima obra literaria que 's guanyá repetidas ovacions.

Al tancar-se l' acte, els concurrents, á peu dret, entonaren «Els Segadors» en mitg de un entusiasme indescriptible y de viscas aixordadors á Catalunya.

(De *La Veu de Catalunya*).

¡¡ QUIN GENIT !!...

Adeu, ja tenim al mitj ministre un xiquet *amoscado*.

Té, ara diuen que 'n Gasset vol presentar la dimissió si 'l Govern no 's determina á seguir la conducta que senyala l' *autorizado Imparcial* per lo que toca á la qüestió catalana.

¿Y donchs, senyor *Rafaelito*, no varem quedar en que al vestir vosté 'l trajo d' ulls, lo seu apergaminat orga continuaria sen tan independent com avans?

¡Independent! Ja 't coneix herbeta que 't dius maraduix.

Calculin si 'n enviarien de *floretes* á Catalunya si 'ls governants del Estat espanyol s' inspiressin ab lo que 'l *papelito* de gran circulació 'ls proposaria.

Ja casi podém estar segürs que si 'ls demés companys de mando tenien la debilitat de fer la meytat de lo que 'l diari del ministre dels pantanos demana, dintre d' un any tota la nostra terra no serviria més que per fer torades y criar bestia, perque á tots els habitants ens haurien portat á poblar les illes que qualsevol dia descobrirá algún pescadó de canya.

¡Pobre don Rafael! Ja 'l veig partir si cad' articlet del seu periodich vol promoure una qüestió de gabinet.

Renoy, dirás que 'l veig pasejantse amunt y avall per un dels departaments del seu kiosco, rumiant quantes suscripcions li podria valdre semejant actitut.

Fins avuy lo Govern de Madrid tenia la *Gaceta* pera comunicar les lleys

al poble, pero ara, segons vol el senyor Gasset, *El Imparcial* hauria d' esser també diari del Govern y que podria servir *nada menos* que pera donar ideya als ministres de lo que deuen habé de fer ab los seus governats.

Pero 'ls que coneixen 'l temperament del mitj ministre están molt tranquils per lo que respecta á presentar de debó la dimissió, en lo cas que no sigui atesa la seva petició pels demés companys de fatigues. Y després, que no seria possible un ministeri sense 'l *jóven y elegante Consejero*.

Per Deu, senyor Rafel, no 's deixi la mitja cartera, perque en aquest cas la pobra Catalunya perdria un dels mellors propagandistes de la nostra causa.

Apa, *buenas*, y no 'ns dongui 'l disgust de tenir de refrescar la seva prompta cayguda al fons del descredít polítich

E. Cantero y Hernandez.

Tortosa, Maig de 1900.

A las donas de nostra Catalunya

SALUT.

Per lo dever que tenim totas de cooperar á la reivindicació de nostra Patria y per lo que son enaltiment nos interessa y afecta, vos invitém y convoquem, desde la noble dama á la senzilla obrera, pera que concorreu á la suscripció que, á partir d' avuy, queda oberta en los respectius domicilis de totas las Entitats catalanistas.

Dita suscripció reconeix per exclusiu objecte lo dotar á la Entitat capital del Catalanisme, ó sia á la «Unió Catalanista», d' una rica bandera estil gremial que simbolisi dignament los drets y aspiracions de la Terra.

Barcelona, diada de Sant Jordi de 1900. — AGNÉS ARMENGOL DE BADÍA.

LA VEU DE TORTOSA se complau en oferir la seva cooperació y espera que les patriòtiques dones d' aquesta ciutat, les dignes dames y hermoses donzelles que tantes probes d' afecte han demostrat per Catalunya, respondrán ab entusiasme á la realisació de tan llovable iniciativa com respongueren sas antepassades, les *Amassones tortosines*, en llurs campanyes al crit de guerra pronunciat contra l' alarb pel insigne Compte Conquistador D. Ramón de Berenguer.

Si aleshores mereixquen tituls y concessions per sa heróyca defensa, avuy poden segellar ab sos nous esforços aquella histórica grandesa que tan enlayradament ha posat llur patriotisme.

Les llistes queden obertes.

¡Visca Catalunya!

¡POBRA PATRIA!

Nostra patria endogalada
y escarnida y sabrejada,
catalans, avuy veyem;
y la llengua ha de ser muda,
y la má no pot da' ajuda,
y ab la rabia continguda
nostres cors assadollem.

Com un roure que 'l desbrancan,
de la patria 'ns en arrancan
tot lo noble y fort y gran;
ni 'ls tresors d' antiga herencia,
ni 'ls esplets de nova ciencia,
ni 'l treball, ni la conciencia,
res per viure 'ns dexarán.

Nostres naus arreconades,
empobrides y corcades,
van podrintse dintre 'l port;
nostra Industria feynadora
l' han ferida ab má traydora;
lo Dret vell espera l' hora
com un condemnat á mort...

Pobra patria mal ferida!
pobra mare dolorida!
hont hi há mal com lo seu mall!
En ta sort desesperada,
qué espera ara ta fillada?
quina sanch li has enconada,
que no 't sab trencá 'l dogall!

Oh, vindrá, vindrá 'l gran día
que 's desperte qui dormía,
y 'ls més sórts hi sentirán.
ah, llavors, tothom alhora,
quin esclat de vía foral;
fins los morts, al sonar l' hora,
de la tumba s' alzarán!

Francesh Matheu.

SECCIÓ RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA

Diumenge dia 13, San Pere Regalat.—
Dilluns, 14, San Bonifaci.—Dimars, 15
(Abans †) San Isidro Llauredó.—Dimecres,
16, San Joan Nepomuceno.—Dijous, 17,
San Pascual Baylon.—Divendres, 18, San
Félix de Cantalici.—Disapte, 19, San Pere
Celesti,

NOTICIES

LO TANCAMENT DE PORTES

Tot acte de virilitat enlayra la dignitat
del poble y aquesta firmesa de caracter, d'
abnegació y patriotisme serveix de base
pera la regeneració de la patria, malmesa
per la desastrosa política que se segueix á
Espanya desde l' abdicació d' Amadeo de
Saboya.

Lo tancament de portes del dijous sig-
nifica quelcom més gran de lo que en rea-
lidad representa; però ni aquesta protesta se
deu tindre com á coronament de nostra
causa santa ni tampoch com un principi
del reviscolament moral, polítich y admi-
nistratiu de la patria qu' acaba de perdre
les millors colonies del mon.

En lo programa de 'n Paraiso no hi
sabém veurer més qu' una nova propa-
ganda de vida artificiosa, que prompte ó
tart ha de caurer en los mateixos vicis á
que 'ns tenen acostumats los partits polí-
tics militants. En confirmació d' aixó re-
traurém solzament la conducta observada

per dos persones tan importants, dintre de
les Cambres de Comers, com los senyors
Alzola y Gassol, quina servil evolució pot
servir d' exemple á Espanya entera.

Pera la regeneració de la patria conve-
nen homes honrats, sense taca de cap
mena, plens de vergonya y dignitat, tan
purs y tan decents, que sos actes s' inspi-
ren ab l' exemple. Pera la reivindicació del
nostre mermat Estat se necessiten indus-
trials que haigin contribuït á les càrregues
públiques en lo tribut que realment els hi
pertoca; homes de carrera que no estiguen
corromputs; polítichs, quina honradesa y
bona voluntat siga de tothom coneguda y
per tothom admirada. Ab aquestes condi-
cions la regeneració sería cosa certa.

Avuy per avuy cap programa ofereix
millor garantia que la posada de relleu en
lo programa regionaliste. De prop se go-
berna millor que de lluny, puig lo poble
pera millorar-se no necessita tanta trami-
tació ni tan llunyana fadiga.

Perxó cridém l' atenció á nostres com-
panyes de causa, á fi de que no 's deixen
enganyar per quatre *aventureros* (al cap y
al fi polítichs) ni per mitja dotzena d' in-
dustrials que fan *arma de combate* contra
'l sistema de pagos ab la particularitat de
qu' ells han sigut sempre uns defraudadors
de la Hisenda, quina immoralitat recau en
perjudici del infelís ciutadà qu' ajusta tots
los actes de sa vida á la més estreta le-
galitat.

Silvela está pagant ara la seva mala ad-
ministració y cau trontollat als peus del
poble, á qui ell va volguer enganyar en
llurs campanyes de bandería. ¡Caigui sobre
sa odiosa personalitat política tot lo mal
que 'ns ha fet!

Lo poble 's regenera, no hi ha dupte,
peró convé qu' aquesta regeneració siga
conduhida per homes de bé. Fentho aixís,
de poch en poch arribarém á triomfar y á
reconstituhir nostra malmesa patria.

Ab verdadera satisfacció copiém de nos-
tre volgut confrare *La Veu de Catalunya*
lo següent telegrama:

«Una protesta

Castelló, 11, 1'30 tarde.

Senyor Director de *La Veu de Catalu-
nya*:

Protesto contra la falsa afirmació que se
fé en un telegrama d' avuy publicat en
Las Provincias, de Valencia, dihent que
las principals familias tractan de consti-
tuhir una lliga, comprometense á no com-
prar géneros de Catalunya.

Si aquesta lliga fos un fet pot tenir per
segur que cap dels fills de Castelló forma-
rían part d' ella.

Gaetà Huguet.»

La serietat de la inportant personalitat
que protesta nos dona la seguretat de que
res ha de passar á Castelló y 'ns confirma
lo concepte de certs periodistes *tendres* que
al no tenir mérits pera res de lo que me-
nejen, busquen la popularitat com la vá
consegüí 'l Marqués de Villena: Posantse
en ridicol.

Avisém als contribuents que pera 'l
pago del quart trimestre ó siga 'l segon del
any natural s' han suspés los 10 dies de
prórroga y que la recaudació solzament
còbrará sense apremis desde 'l dia 18 al 30
del corrent.

Lo dijous vá mori á n' aquesta població
la virtuosa senyora D.ª Maria Serveto,
germana de nostre molt benvolgut amich,

lo notable escultor D. Ramon Serveto, á
quin condol uneix lo seu la redacció d'
aquest setmanari.

Preguém á nostres llegidors n' oblidem
en sas piadoses oracions l' ánima de la
finada. (Q. A. C. S.)

En l' arrebasament de terres del carrer
de La Unió y Coll de San Joan s' han des-
cobert varies osseres y algunes monedes
árabes. L' ossamenta ha sigut soterrada al
fossar de San Llatzer y 'ls demás objectes
depositats al Museu arqueològich muni-
cipal.

Un altre dia ens ocuparém d' aqueixes
importants troballes y del historich Con-
vent qu' en aquell punt hi havia.

Nostre volgut confrare *La Verdad* d'
abans d' ahir protesta contra Catalunya
pels successos desenrotllats ultimament.

Nosaltres creyem qu' aquesta protesta
no 's cap desfogament patriotich sino un
nou recurs ministerial.

Es inutil que fessim constar la pena que
'ns vá causar la suspensió de *La Veu de
Catalunya*, y l' alegria que 'ns ocasioná la
reaparició d' aquest simpátich y volgut
confrare catalanista. Prou hem demostrat
nostre afecte envers aquella estimada pu-
blicació.

Diumenge últim se constituí en aquesta
ciutat l' Associació dels Mestres públihs
del partit de Tortosa, la qual se proposa
fundar un periódich mensual ab l' objecte
de defensar los interessos del Magisteri
comarcal.

Ben vingut sia.

En l' acreditat establiment de nostre es-
timat amich D. Felip Navarro s' ha rebut
una important remesa de papers estran-
gers pera la decoració d' habitacions, los
quals se venen á pessas soltes, y 's posen
á domicili.

Malgrat la baratura dels mateixos l'
assortit de sos dibuixos no pot esser ni
més bonich ni més ñou, constituhint tots
ells un variat mostruari d' ultima novetat.

Tant al terme de Roquetes com al de
Tortosa se succeixen los robos y 'ls furts
en les cases de camp, quina falta de cás-
tich ó vigilancia te molt alarmats als pro-
pietaris.

Lo diumenge prop passat se vá celebrar
ab gran animació la festa relligiosa de la
Petja, haventhi missa solemne ab sermó,
predicat pel Reverent Mossen Joseph Ma-
tamoros.

Ha sigut confirmat per la superioritat lo
nombrament de Mestra interina de Regués
á favor de la provisional D.ª Salvadora
Ballvé.

Lo dia 6 del corrent anaren á passar la
festa al ermitori de Mitj-cami, los indivi-
duus que componen l' Orfeo catalá *La
Tortosina* acompanyats de la banda *Lira
Dertosense*.

Al entrar y sortir de Tortosa cantaren
boniques cansons catalanes, no haventse
pogut estrenar l' himne de Catalunya *Los
Segadors* per falta d' ensaijos y degut á
que aquesta partitura ha sigut adquirida
de poch dies ensá.

Lo preu corren de les garrofes d' aquest
pahis á Barcelona es de 14'28 pessetes los
100 kilos.

Imp. de E. Cantero, San Blay, 34, Tortosa.